

Memo meicirculaire 2014

De meicirculaire 2014 wordt gezien als één van de belangrijkste circulaire van de laatste decennia. Dat komt door twee belangrijke ontwikkelingen. De toevoeging van de middelen in het sociaal deelfonds voor de uitvoering van de drie decentralisaties in het sociaal domein en de herverdeling van het groot onderhoud gemeentefonds. Beide ontwikkelingen hebben de ingangsdatum 1 januari 2015. Voor Leusden betekent dit dat onze algemene uitkering met circa 50% toeneemt. De algemene uitkering van Leusden was € 20 miljoen en wordt € 30 miljoen (inclusief de middelen participatiewet die nog niet in de meicirculaire zijn verwerkt)

Bestuurlijke samenvatting

De meicirculaire 2014 kent een groot aantal mutaties. De grootste mutatie is uiteraard de toevoeging van de middelen van het Sociaal Deelfonds. De gemeente Leusden ontvangt voor de uitvoering van de gedecentraliseerde taken € 10,3 miljoen. Omdat de beleidslijn is dat we uitgaan van uitvoering binnen de bestaande middelen levert deze mutatie geen budgettair consequenties voor de begrotingspositie op. De meicirculaire geeft op andere onderdelen wel een budgettair resultaat. Ten opzichte van de Voorjaarsnota levert de meicirculaire een structurele verslechtering van de begrotingspositie op van € 400.000. Deze tegenvaller wordt veroorzaakt door drie ontwikkelingen.

In de meicirculaire is de **herverdeling van het groot onderhoud gemeentefonds** verwerkt. In maart zijn de gemeenten geïnformeerd over de uitkomsten. Leusden kwam uit op een positief herverdeeffeet van € 12 per inwoner of wel € 350.000. Deze meevaller hebben wij verwerkt in de Voorjaarsnota 2014. De meicirculaire geeft nu echter een herverdeeffeet van € 6 of wel € 180.000 voor Leusden. Het verschil wordt veroorzaakt doordat de informatie van maart was gebaseerd op de gegevens van 2010 en de meicirculaire op basis van 2014. Dit betekent een tegenvaller van € 170.000 ten opzichte van de Voorjaarsnota.

De **korting op onderwijshuisvesting** van € 256 miljoen die al verwerkt was in de meicirculaire 2013 is qua verdeling in deze meicirculaire gewijzigd. De korting was eerst verdeeld via de verdeelmaatstaven maar dat is gecorrigeerd en nu vindt de korting plaats door verlaging van de uitkeringsfactor. Voor Leusden levert deze wijziging een extra nadeel op van € 110.000.

De **ontwikkeling van de uitkeringsbasis** levert een structurele verlaging van de uitkeringsfactor op. Door bijvoorbeeld een verwachte landelijke stijging van het aantal bijstandsgerechtigden krijgen de gemeenten meer geld via de verdeelmaatstaven en dit wordt gecorrigeerd door een verlaging van de uitkeringsfactor. Deze mutatie levert in de meicirculaire 2014 voor Leusden een structureel nadeel op van € 80.000.

De gevolgen van de meicirculaire voor de begrotingspositie zijn als volgt:

Financiële gevolgen meicirculaire	2014	2015	2016	2017	2018
Resultaat Voorjaarsnota 2014	-346.900	-217.600	377.000	195.900	4.500
Resultaat Meicirculaire 2014	-90.300	-179.600	19.400	-71.500	-400.600
Actuele begrotingspositie	-437.200	-397.200	396.400	124.400	-396.100

Helaas moeten wij concluderen dat de bij de Voorjaarsnota gepresenteerd sluitende meerjarenbegroting nu weer een structureel tekort in 2018 laat zien. Het beeld van de Voorjaarsnota met tekorten voor 2014 en 2015 en overschotten voor de jaren 2016 en 2017 is nog wel bestendig.

De meicirculaire is verschenen na het opstellen van de Kaderbrief (zoals elk jaar). Dit resultaat stelt echter de Kaderbrief wel in een ander perspectief. We zullen opnieuw maatregelen moeten nemen om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen. Deze maatregelen kunnen geen onderdeel meer uitmaken van de voorjaarsdebat. Daarvoor is de voorbereidingstijd te kort. Wij zullen de voorstellen daarom moeten meenemen in de op te stellen begroting 2015-2018.

Resultaat meicirculaire 2014

De Voorjaarsnota 2014 is gebaseerd op de decembercirculaire 2013. Ten opzichte van de decembercirculaire geeft de meicirculaire de volgende verschillen.

Financiële gevolgen meicirculaire	2014	2015	2016	2017	2018
Meicirculaire 2014	20.774.100	27.319.900	27.894.400	27.710.900	27.591.500
Decembercirculaire 2013 (Voorjaarsnota 2014)	20.768.600	19.828.300	20.112.200	20.193.300	20.016.000
Hogere algemene uitkering	5.500	7.491.600	7.782.200	7.517.600	7.575.500

De algemene uitkering van Leusden neemt dus fors toe als gevolg van het sociaal deelfonds. Er zijn echter meer mutaties. De analyse van de verschillen is als volgt:

Analyse	2014	2015	2016	2017	2018
1. Sociaal Deelfonds	0	8.402.900	8.485.800	8.219.400	8.240.700
2. Herverdeling groot onderhoud gemeentefonds	0	27.100	148.500	171.400	180.300
3. Ontwikkeling accres	0	57.900	207.700	195.000	241.200
4. Korting onderwijshuisvesting	0	-107.200	-114.400	-116.900	-121.000
5. Overheveling buitenonderhoud primair onderwijs	0	-201.100	-201.800	-203.000	-200.700
6. Integratie-uitkering Wmo	45.000	-502.700	-502.700	-502.700	-502.700
7. Ontwikkeling uitkeringsbasis	-43.900	-57.900	-39.500	-55.100	-80.900
8. Taakmutaties	50.800	-116.000	-193.600	-186.600	-181.100
9. overige verschillen + afronding	-46.400	-11.500	-7.900	-3.900	-200
	5.500	7.491.500	7.782.100	7.517.600	7.575.600

De verhoging van de algemene uitkering met € 7,5 miljoen betekent uiteraard geen verbetering van de begrotingspositie. Tegenover deze verhoging staan ook hogere uitgaven en andere mutaties. Het budgettaire resultaat van de meicirculaire is als volgt:

	2014	2015	2016	2017	2018
Hogere algemene uitkering	5.500	7.491.500	7.782.100	7.517.600	7.575.600
Hogere uitgaven en andere mutaties	-95.800	-7.671.100	-7.762.700	-7.589.100	-7.976.200
Budgettair resultaat meicirculaire	-90.300	-179.600	19.400	-71.500	-400.600
Analyse budgettair resultaat					
2. Herverdeling groot onderhoud gemeentefonds	0	-60.900	-26.500	-90.600	-169.700
3. Ontwikkeling accres	0	57.900	207.700	195.000	-28.800
4. Korting onderwijshuisvesting	0	-107.200	-114.400	-116.900	-121.000
7. Ontwikkeling uitkeringsbasis	-43.900	-57.900	-39.500	-55.100	-80.900
9. overige verschillen + afronding	-46.400	-11.500	-7.900	-3.900	-200
	-90.300	-179.600	19.400	-71.500	-400.600

De meicirculaire 2014 zorgt derhalve voor een structurele verslechtering van onze begrotingspositie met € 400.600. Onderstaand gaan wij in op de mutaties van de meicirculaire en geven per onderdeel een verklaring van de budgettaire gevolgen.

Ad 1. Sociaal Deelfonds

Vanaf 1 januari 2015 komen er nieuwe taken richting de gemeente in het kader van de jeugdzorg, de nieuwe WMO en de Participatiewet. Voor de financiering van deze nieuwe taken heeft het Rijk het deelfonds Sociaal Domein ingesteld, voornamelijk voor een periode van 3 jaar (2015 t/m 2017). Het fonds bevat de integratie-uitkeringen voor de nieuwe WMO, de jeugdzorg en de Participatiewet. De middelen van dit deelfonds kunnen ontschot worden ingezet. Wel geldt de voorwaarde dat de middelen vanuit het deelfonds ook moeten worden aangewend voor de taken binnen het sociaal domein. Bij onderbesteding is reservering mogelijk. Leusden heeft daartoe een Reserve Sociaal Domein ingesteld. Het streven is om het sociaal deelfonds

vanaf 2018 te integreren in de Algemene Uitkering. Via de meicirculaire worden de volgende middelen aan het Sociaal deelfonds toegevoegd:

Sociaal deelfonds (Wmo en Jeugdzorg)	2014	2015	2016	2017	2018
Jeugdzorg	0	+5.138.000	+5.065.000	+4.893.600	+4.924.200
Wmo 2015	0	+3.264.900	+3.420.800	+3.325.800	+3.316.500
Functioneel ramen budget Sociaal deelfonds	0	-8.402.900	-8.485.800	-8.219.400	-8.240.700
Budgettair resultaat	0	0	0	0	0

De fluctuaties in meerjarenperspectief worden bij het jeugdzorgbudget veroorzaakt door de verdere gefaseerde doorvoering van de rijkstaakstelling tot 2017. Bij de Wmo is ook sprake van een gefaseerde taakstelling. Daarnaast worden er ook aanvullende middelen aan het budget toegevoegd voor mantelzorg (30 miljoen vanaf 2016) en voor Sociale Wijkteams en chronisch zieken en gehandicapten (92 miljoen vanaf 2017)

Al eerder zijn er voorlopige budgetten bekend gemaakt voor de WMO en de Jeugdzorg. Onderstaand een overzicht van deze budgetten voor Leusden en de nieuwe definitieve budgetten zoals deze bij de meicirculaire voor Leusden bekend zijn gemaakt. Het budget voor de Participatiewet is overigens niet in deze meicirculaire opgenomen. Omdat dit budget onlangs bekend is geworden hebben we deze middelen, als onderdeel van het sociaal deelfonds, wel in onderstaande overzicht opgenomen.

(bedragen x € 1.000)

Sociaal deelfonds 2015 inclusief Participatiemiddelen	voorlopig	Definitief
Jeugdzorg	4.730	5.138
WMO 2015	3.843	3.265
Participatiewet	1.791	1.945
Totaal Sociaal deelfonds Leusden	10.364	10.348

De middelen voor de Participatiewet zijn vooral een samenvoeging van de bestaande specifieke doeluitkeringen voor de onderdelen Re-integratie, en WSW en betreft slechts voor een relatief klein deel extra middelen als gevolg van de nieuwe doelgroepen (Wajongers).

De raad heeft in een eerder stadium (bij het vaststellen van de peilnota's Sociaal Domein) de financiële kaders voor het Sociaal Domein vastgesteld. Uitgangspunt daarbij is dat de decentralisaties moeten worden uitgevoerd binnen het daarvoor door het rijk aan de gemeente overgehevelde budget dan wel een herschikking van de eigen gemeentelijke middelen.

Ad 2. Herverdeling groot onderhoud gemeentefonds

In maart heeft het ministerie van BZK de voorlopige uitkomsten van de herverdeling gemeentefonds bekend gemaakt. Voorlopige uitkomsten omdat de herverdeling was gebaseerd op de gegevens van 2010. De definitieve herverdeling is nu opgenomen in meicirculaire en is gebaseerd op de gegevens 2014. In maart heeft BZK aangegeven dat de verschillen tussen 2010 en 2014 marginaal zouden zijn. Helaas is dat voor Leusden niet het geval. In maart was er voor Leusden sprake van een positief herverdeeeffect van € 12 per inwoner. In deze circulaire constateren wij dat er een positief herverdeeeffect is van 'slechts' € 6 per inwoner. Aangezien wij het aanvankelijke positieve herverdeeeffect al hebben verwerkt in de Voorjaarsnota ontstaat er ten opzichte van die Voorjaarsnota nu een structureel nadeel van € 169.700. Het ministerie kan ondanks verzoeken daartoe geen duidelijke verklaring geven voor dit grote verschil. De verschillen tussen de informatie van maart (=raming Voorjaarsnota) en de definitieve cijfers van de meicirculaire zijn als volgt:

Herverdeling groot onderhoud gemeentefonds	2014	2015	2016	2017	2018
Herverdeeeffect op basis van Meicirculaire 2014	0	+27.100	+148.500	+171.400	+180.300
Herverdeeeffect verwerkt in Voorjaarsnota 2014	0	+88.000	+175.000	+262.000	+350.000
Budgettair resultaat	0	-60.900	-26.500	-90.600	-169.700

Ad 3. Ontwikkeling accres

Het accres (groei van het gemeentefonds) valt in de meicirculaire weer mee. In 2014 is er nog sprake van een verlaging van het accres maar vanaf 2015 stijgen de accessen weer. De stijging is een gevolg van stijgende rijksuitgaven. In de Voorjaarsnota hebben wij de verwachting uitgesproken dat de accessen in de meicirculaire zouden stijgen. Met name voor het begrotingsjaar 2018 was er sprake van een zeer laag accres. Dit noodzaakte ons om de uitgavenramingen voor de jaarschijf 2018 (loon- en prijsstijgingen, nieuw beleid, toevoeging middelen infrastructuur) nog niet in de Voorjaarsnota op te nemen. Met de hogere accresramingen kunnen we de toevoeging van de jaarschijf nu ook in de begroting opnemen.

Ontwikkeling accres	2014	2015	2016	2017	2018
Mutaties accres meicirculaire 2014	0	57.900	207.700	195.000	241.200
Bijstelling raming jaarschijf 2018	0	0	0	0	-270.000
Budgettair resultaat	0	+57.900	+207.700	+195.000	-28.800

De conclusie is dat de uitgavenramingen voor de toevoeging van de jaarschijf 2018 grotendeels kunnen worden opgevangen binnen het hogere accres. Voor de jaren 2015-2017 zorgen de hogere accresramingen voor meevallers.

Ad 4. Korting onderwijshuisvesting

Het gemeentefonds wordt met ingang van 2015 verlaagd met € 256 miljoen. Dit betreft een korting op de middelen onderwijshuisvesting die door het Kabinet Rutte is opgelegd in de grote bezuinigingsoperatie. De korting was al verwerkt in de meicirculaire 2013 middels een uitname via de verdeelmaatstaven. Voor Leusden betekende dit een korting van € 240.000. In deze meicirculaire wordt de korting nu herzien qua verwerking. Omdat in het groot onderhoud gemeentefonds al rekening is gehouden met de lagere uitgaven voor onderwijshuisvesting wordt de korting nu niet meer via de verdeelmaatstaven verwerkt maar via de uitkeringsfactor. Dit levert Leusden een structureel nadeel op van € 120.000.

Korting onderwijshuisvesting	2014	2015	2016	2017	2018
Budgettair resultaat	0	-107.200	-114.400	-116.900	-121.000

Ad 5. Overhevelen buitenonderhoud Onderwijs

Met ingang van 1 januari 2015 gaat de verantwoordelijkheid voor buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen over van de gemeente naar de schoolbesturen. Leusden wordt daarbij gekort op de Algemene uitkering voor € 204.600. Deze korting kan worden opgevangen door de vrijval van het meerjarig geplande onderhoud en vanuit de reserve onderwijshuisvesting.

Overhevelen buitenonderhoud Onderwijs	2014	2015	2016	2017	2018
Uitname gemeentefonds; verlaging algemene uitkering	0	-201.100	-201.800	-203.000	-200.700
Vrijval meerjarig gepland onderhoud	0	+201.100	+201.800	+203.000	+200.700
Budgettair resultaat	0	0	0	0	0

Ad 6. Integratie-uitkering Wmo

Met ingang van 2015 is een taakstellende bezuiniging van € 465 miljoen verwerkt in de Integratie-uitkering Wmo. Het gaat hier om een korting op het budget voor de Huishoudelijke Hulp. Het kabinet gaat er vanuit dat deze kosten kunnen worden teruggebracht doordat inwoners optimaal gebruik gaan maken van eigen middelen, voorliggende voorzieningen en ondersteuning in het eigen netwerk.

Integratie-uitkering WMO	2014	2015	2016	2017	2018
Korting taakstelling op Huishoudelijke hulp	0	-502.700	-502.700	-502.700	-502.700
Omvorming Huishoudelijke Hulp	0	+502.700	+502.700	+502.700	+502.700
Budgettair resultaat	0	0	0	0	0

Op basis van in januari verstrekte cijfers hebben wij de taakstelling voor Leusden berekend op structureel € 547.700 vanaf 2015. Via deze circulaire is gebleken dat de taakstelling € 502.700 bedraagt. Voorgesteld wordt de in de begroting opgenomen taakstelling voor Huishoudelijke hulp te verlagen tot dit bedrag. Op lokaal niveau is een voorstel uitgewerkt om invulling te geven aan deze taakstelling. Daarbij wordt gekozen voor een “zachte landing”. Meer concreet gaat het dan om het ontzien van de doelgroepen 85-plus en inwoners onder het Wmo-minimum, en de toepassing van een overgangsregeling voor het volledige cliëntenbestand. Door deze (lokale) keuze ontstaat daardoor in de komende 3 jaren een incidenteel besparingsverlies van in totaal € 350.000 ten opzichte van de rijkstaakstelling. Dit besparingsverlies wordt opgevangen vanuit de reserve Sociaal Domein.

Ad 7. Ontwikkeling uitkeringsbasis

In elke circulaire wordt gekeken naar de ontwikkeling van de uitkeringsbasis. Het gemeentefonds wordt verdeeld via 60 verdeelmaatstaven en een uitkeringsfactor. Deze maatstaven worden macro in meerjarenperspectief geraamd. Als de maatstaven toenemen daalt de uitkeringsfactor en omgekeerd. Het totale gemeentefonds moet immers gelijk blijven (met uitzondering van taakmutaties en accres ontwikkeling). De ontwikkeling van de uitkeringsbasis geeft in deze circulaire een structurele verlaging van de uitkeringsfactor. Deze wordt met name beïnvloed door de stijging van het aantal bijstandsgerechtigden. In de Najaarsnota 2013 is aangegeven dat wij de procentuele stijging van het aantal bijstandsgerechtigden in meerjarenperspectief ook hanteren voor de raming van onze verdeelmaatstaf bijstandsgerechtigden om zodoende het budgettaire effect te dempen. Per saldo ontstaat een negatief budgettaire effect:

Ontwikkeling uitkeringsbasis	2014	2015	2016	2017	2018
verlaging uitkeringsfactor	-43.900	-57.900	-44.500	-75.000	-105.500
bijstelling verdeelmaatstaf bijstandsgerechtigden	0	0	5.000	19.900	24.600
	-43.900	-57.900	-39.500	-55.100	-80.900

Ad 8. Taakmutaties

In de meicirculaire is een aantal taakmutaties opgenomen:

a. Participatiewet

Met de nieuwe participatiewet wordt vanaf 2015 de toegang tot de Wajong beperkt. Jong gehandicapten met arbeidsvermogen vallen vanaf dat moment onder gemeentelijke verantwoordelijkheid. Voor de uitvoeringskosten t.b.v. deze nieuwe doelgroep wordt een bedrag in het gemeentefonds gestort. Vanaf 2015 wordt een individuele studietoelage toegepast. Dit is een vorm van aanvullende inkomensondersteuning (onder voorwaarden) voor studerende. Gemeenten worden hiervoor gecompenseerd via de Algemene Uitkering. In deze vergoeding zit ook een component voor de uitvoeringskosten daarvan.

b. Waterschapsverkiezingen

Als gevolg van de Wet aanpassing waterschapsverkiezingen, worden deze verkiezingen in 2015 gelijk met de verkiezingen voor Provinciale staten gehouden. Gemeenten krijgen door deze wetswijziging een rol bij de organisatie van deze verkiezingen. Daarvoor wordt een extra uitkering in het gemeentefonds gestort.

c. E-boeken en E-overheid

De inkoop van E-boeken door de overheid wordt gecentraliseerd. Doordat de lokale bibliotheken deze taak niet meer hoeven uit te voeren wordt de Algemene uitkering per 2015 gekort. Er worden geen facturen meer aan gemeenten gestuurd voor verstrekking van gegevens uit het kadaster dan wel het handelsregister. Daarnaast levert het gebruik van “MijnOverheid” de lokale overheden een besparing op. Als gevolg hiervan vindt er ook een korting op de Algemene uitkering plaats.

d. WOZ-herwaardering

De WOZ-waarden worden jaarlijks gewaardeerd. De landelijke ontwikkeling van de WOZ-waarden leidt tot een bijstelling van het rekestarief voor de inkomstenmaatstaf WOZ-waarde. Door de landelijke waardedalingen stijgt het rekestarief. Een stijging van het rekestarief heeft een negatief budgettair effect. Zodra de WOZ-waarden van Leusden voor 2015 bekend zijn zal gestegen rekestarief worden gecompenseerd door een verlaging van de WOZ-waarden. Per saldo zal een herverdeeleffect ontstaan om de landelijke trend niet exact overeen zal komen met de Leusdense waarde ontwikkeling. In afwachting van de hertaxatie eind 2014 parkeren wij deze mutatie vooralsnog op een stelpost.

e. Verkenning informatievoorziening sociaal domein

Het ministerie BZK biedt ondersteuning richting de gemeenten bij hun ICT voorzieningen op het gebied van het Sociaal Domein. Daarvoor wordt in 2014 incidenteel een bedrag overgeheveld naar de BZK-begroting.

f. Maatregelen Wet Werk en bijstand

Voor de implementatie- en uitvoeringskosten van de nieuwe Wet maatregelen WWB en enkele sociale zekerheidswetten ontvangen de gemeenten een incidentele bijdrage in de Algemene Uitkering.

g. Mantelzorg

Er worden voor 2014 extra incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van activiteiten om mantelzorgondersteuning naar een hoger niveau te tillen. Per 2015, als de nieuwe wet Wmo in werking treedt, kan hierdoor integraal maatwerk worden geleverd.

h. Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg

Voor de verdere invoering van de Wet Jeugdzorg per 1 januari 2015 wordt een incidenteel bedrag beschikbaar gesteld.

Taakmutaties	2014	2015	2016	2017	2018
a. Participatiewet					
- Individuele studietoeslag	-	3.600	11.000	17.800	21.600
- uitvoeringskosten	-	2.300	7.700	13.300	18.700
b. Waterschapsverkiezingen	-	41.500	-	-	-
c. Elektronische Overheid					
- E-boeken	-	-13.800	-16.100	-18.700	-21.500
- E-overheid	-7.700	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
d. WOZ-herwaardering	0	-141.600	-188.200	-191.000	-191.900
e. Verkenning informatievoorziening sociaal domein	-14.600	-	-	-	-
f. Maatregelen Wet Werk en Bijstand	4.000	-	-	-	-
g. Mantelzorg	7.500	-	-	-	-
h. Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg	61.600	-	-	-	-
Totaal taakmutaties	+50.800	-116.000	-193.600	-186.600	-181.100
Stelpost taakmutaties	-50.800	116.000	193.600	186.600	181.100
Budgettair resultaat	0	0	0	0	0

Voorgesteld wordt deze middelen en –taakstellingen in afwachting van nadere uitwerkingsvoorstellen in de begroting 2015-2018 te ramen op de stelposttaakmutaties.